

JUSTITSMINISTERIET

Bedre hjælp til ofre for stalking

August 2021

Indhold

1.	Forord	2
2.	Særskilt kriminalisering af stalking i straffeloven	3
3.	Konsekvent indsats mod stalking	4
4.	Øget tryghed for ofre for stalking	5
5.	Styrket behandlingstilbud til stalkingudøvere	7
6.	Målrettet kompetenceudvikling i politikredsene	8
7.	Særskilt kriminalisering af identitetstyveri i straffeloven	9
8.	Overblik over initiativer	10

1. Forord

Det anslås, at mellem 67.000 og 98.000 danskere, i alderen 18-74 år, udsættes for stalking hvert år. Stalking kan foregå på mange måder – for eksempel som chikane over nettet, vedvarende sms-beskeder, trusler eller direkte fysisk overvågning og forfølgelse. Ligegyldigt hvilken form stalking kommer i, er det en grænseoverskridende og skræmmende oplevelse for de mennesker, der lever med det.

En person, der er blevet stalket, vil typisk opleve et tab af tryghed og en følelse af manglende kontrol over hverdagen. En undersøgelse fra Justitsministeriets Forskningskontor viser, at knap halvdelen af de personer, der udsættes for stalking, må ændre deres hverdagsrutiner som følge af stalking¹. Samtidig viser en evaluering af tilholdsloven fra 2019, at ofrene desværre ikke altid oplever at få den hjælp fra myndighederne, som de har brug for.

Regeringen ønsker derfor sammen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet at styrke indsatsen mod stalking. Ofre for stalking skal føle sig trygge i mødet med politiet og anklagemyndigheden. De skal føle sig taget godt imod og behandlet med respekt og forståelse gennem hele sagsforløbet. Og de skal opleve, at de modtager den støtte fra myndighederne, som er nødvendig for, at de kan komme videre i livet. Samtidig er det også nødvendigt, at de personer, der udøver stalking, får den rette støtte, så de kan hjælpes til bryde stalkingmønsteret.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet præsenterer derfor 14 initiativer, samlet under seks temaer, der skal sikre en bedre, hurtigere og mere helhedsorienteret støtte til stalkingofrene. Samtidig skal dem, der stalker, i højere grad mødes med såvel behandling som konsekvens, så deres stalkingadfærd bliver brudt.

Ofrenes behov for hjælp og beskyttelse går på tværs af myndigheder og sektorer. Hvis ofrene skal opleve, at hjælpen er koordineret og sammenhængende, er der derfor behov for løsninger, som går på tværs. Organisationerne i Det Rådgivende Forum for Stalking har derfor været inddraget i udviklingen af de nye initiativer. Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet vil i den forbindelse gerne takke Det Rådgivende Forum for Stalking for at stille viden og ekspertise til rådighed – ikke mindst om de ofre, som stalking desværre går ud over.

København, august 2021

Justitsminister Nick Hækkerup

¹ Rapporten "Omfanget og karakteren af stalking. En befolkningsundersøgelse 2017/18" kan findes på Justitsministeriets hjemmeside: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2018/rapport_omfanget_og_karakteren_af_stalking_ii_0.pdf

2. Særskilt kriminalisering af stalking i straffeloven

Stalking er allerede i dag i et vist omfang kriminaliseret i tilholdsloven. Det er således strafbart, hvis en stalker overtræder et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet mener dog ikke, at den regulering, vi har i dag, giver ofre et tilstrækkeligt strafferetligt værn mod stalking, ligesom vi heller ikke mener, at reguleringen afspejler forbrydelsens alvor. Derfor vil vi indføre en særskilt bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer stalking, selvom der ikke på forhånd er givet tilhold mv. En sådan bestemmelse vil sende et vigtigt signal til ofre og gerningsmænd om, at stalking udgør en alvorlig forbrydelse på linje med f.eks. psykisk og fysisk vold.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet iværksætter derfor følgende initiativ:

Ny særskilt bestemmelse om stalking i straffeloven

Der fremsættes et lovforslag, som indfører en særskilt bestemmelse i straffeloven, der definerer og kriminaliserer stalking. Bestemmelsen vil blive udformet, så den kan anvendes i samspil med de eksisterende indsatser på området, herunder særligt mulighederne for at give et tilhold eller et opholdsforbud.

3. Konsekvent indsats mod stalking

Evalueringen af tilholdsloven² har vist, at der er behov for at styrke politiets håndtering af tilholds-sager. Der skal være større fokus på systematisk fremsøgning og håndtering af stalkingsager og på politiets muligheder for at fremme tilholdssager – til gavn for ofrene. Regeringen iværksætter derfor følgende fire initiativer sammen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet:

Styrket behandling af tilholdssager i politikredsene

Praksis for udstedelse af (straks)tilhold i politikredsene styrkes. Dette sker i tilknytning til initiativerne om styrket efter- og videreuddannelse og specialiserede teams med dedikerede nøglepersoner i politiet. Med initiativet øges opmærksomheden i politikredsene på mulighederne for efter en konkret vurdering at undlade partshøring af den indklagede, således at en afgørelse om (straks)tilhold kan træffes så hurtigt som muligt til gavn for offeret.

Adgang for politiet til digital forkyndelse

Der indføres mulighed for, at politiet kan forkynde en afgørelse efter tilholdsloven digitalt. Tidligere skete forkyndelsen typisk ved telefon- eller brevforkyndelse eller ved brug af en stævningsmand. Med adgangen til digital forkyndelse kan politiet nu forkynde eksempelvis et tilhold ved fremsendelse af et elektronisk brev til personen via Digital Post. Dette skal bidrage til en mere effektiv forkyndelse, så virkningerne af eksempelvis et tilhold hurtigere træder i kraft.

Ny fire-ugers klagefrist i tilholdsloven

Der gælder ikke i dag en frist for indgivelse af klage over politidirektørens afgørelser om meddelte tilhold (herunder strakstilhold), opholdsforbud og bortvisning. Det betyder, at en person, der eksempelvis er blevet meddelt et tilhold, i dag kan påklage afgørelsen længe efter, at den er truffet. Det kan medføre, at sager om tilhold mv. trækker i langdrag, da sent indgivne klager forlænger sagsforløbet og skaber usikkerhed om afgørelsen. På samme måde kan en eventuel straffesag om overtrædelse af en afgørelse efter tilholdsloven udsættes, fordi tiltalte i forbindelse med retssagen vælger at klage over selve tilholdet. Der indsættes derfor en ny fire-ugers klagefrist i tilholdsloven. Det sker for at undgå, at personen trækker en sag i langdrag, hvis han/hun ønsker at klage over en afgørelse om tilhold.

Ny IT-løsning til systematisk fremsøgning af sager om stalking i politikredsene

Politiet udvikler en ny IT-løsning, der skal hjælpe til at styrke indsatsen på stalkingområdet. Løsningen skal gøre det muligt for politiet systematisk at fremsøge anmeldelser og hændelser, der indikerer, at der er tale om stalking. Politiet skal bruge løsningen til at 'spotte' sagerne med henblik på risikovurdering, og så der kan igangsættes hjælpe- og beskyttelsesforanstaltninger over for både ofrene og dem, der stalker. Initiativet er en del af den nye flerårsaftale for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

² Evalueringen af tilholdsloven kan findes på Folketingets hjemmeside: <https://www.ft.dk/samling/20191/almde/REU/bilag/290/2197228/index.htm>

4. Øget tryghed for ofre for stalking

Ofre for stalking lever ofte i konstant frygt for at blive konfronteret med deres gerningsmand. Det gør hverdagen utryk og forhindrer mange stalkingofre i at kunne leve frit. I den vanskelige situation, som ofrene står i, har de behov for hjælp, der giver dem tryghed. I dag skal stalkingofre typisk henvende sig til flere forskellige myndigheder for at få den rette hjælp. Kontakten med mange forskellige myndigheder kan føles som endnu et pres i en i forvejen utryk og presset hverdag.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet ønsker derfor at øge trygheden for de ofre, der bliver stalket, ved at sikre en mere sammenhængende og koordineret hjælp.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet vil styrke hjælpen til ofre for stalking gennem følgende fem initiativer:

Ret til bistandsadvokat og mulighed for videoafhøring af stalkingofre i straffesagsbehandlingen

Ofre for grove forbrydelser som bl.a. vold, trusler eller seksualforbrydelser kan i dag få beskikket en bistandsadvokat under straffesagsbehandlingen, hvis de anmoder om det. Dette gælder ikke for stalkingofre. Med initiativet udvides ordningen, så også ofre for stalking kan anmode om at få beskikket en bistandsadvokat.

Herudover udvides muligheden for at videoafhøre personer under 15 år i sager om stalking, hvis den mistænkte er én af den unges nærmeste. Dermed undgår unge personer at blive direkte konfronteret med stalkeren eller andre i retslokalet.

Mulighed for varetægtsfængsling i stalkingtilfælde

Det skal være muligt at varetægtsfængsle en person, hvis der er en særligt bestyrket mistanke om, at vedkommende har begået stalking efter den nye bestemmelse i straffeloven.

Underretning af stalkingofferet ved gerningsmandens løsladelse og udgang

I dag kan ofre i sager, hvor gerningsmanden idømmes en ubetinget fængselsstraf for et grovere forhold af vold, psykisk vold, trusler, seksualforbrydelser eller anden personfarlig kriminalitet, få besked, når gerningsmanden får uledsaget udgang første gang. Det gælder også, når gerningsmanden løslades, prøveløslades, forsøger at flygte fra afsoning eller optræder i medierne, mens den pågældende afsoner. Underretningsordningen omfatter imidlertid ikke ofre for stalking. Med initiativet udvides underretningsordningen til også at omfatte ofre for stalking. På den måde vil også stalkingofre, hvis de ønsker det, blive underrettet, når gerningsmanden løslades, har udgang mv.

Underretning af kriminalforsorgen om sigtelser for overtrædelser af tilhold

Der indføres endvidere en procedure, hvor politiet underretter kriminalforsorgen i sager, hvor politiet sigter en indsat for at overtræde et tilhold. Formålet er, at institutionen kan reagere og indskærpe den indsatte mulighed for kontakt til samfundet – og dermed være med til at skærme den forurettede mod yderligere chikane.

Bedre koordination af hjælp til stalkingofre og -udøvere

Der iværksættes et forsøgsprojekt, der skal bygge oven på erfaringerne fra et tidligere forsøgsprojekt i Syd- og Sønderjyllands Politi ('Esbjergmodellen') og på den baggrund videreudvikle og kvalificere det tværsektorielle samarbejde med deltagelse af en udvidet kreds af myndigheder, der er i kontakt med stalkingudsatte og -udøvere, herunder PSP-samarbejdet (politi, sociale myndigheder og psykiatrien). Projektet vil i øvrigt have fokus på både offer og udøver i modsætning til 'Esbjergmodellen', der alene fokuserede på ofret for stalking.

Dansk Stalking Center er hovedansvarlig for forsøgsprojektet med deltagelse af Sydøstjyllands Politi, kommunerne i politikredsen, det lokale PSP-samarbejde, sundhedssektoren samt retspsykiatrien og kriminalforsorgen. Forsøgsprojektet skal løbe fra 2021 til 2023.

5. Styrket behandlingstilbud til stalkingudøvere

Det Rådgivende Forum for Stalking har peget på, at psykologisk behandling af personer, der udøver stalking, er med til at stoppe stalking.

Dansk Stalking Center tilbyder i dag samtaleforløb til personer, der udøver stalking. Behandlingen har fokus på at hjælpe stalkingudøveren med at håndtere de følelser og reaktioner, vedkommende oplever, med henblik på at kunne ændre adfærd og bryde stalkingmønsteret. Erfaringerne med behandlingen er gode. Således reduceres den aktive stalking ifølge Dansk Stalking Center, så kun 2 ud af 10 stalkingudøvere er delvis aktive ved behandlingsforløbets afslutning. Behandlingen bidrager til at bryde et mønster med stalkingadfærd, ligesom den er med til at forhindre, at stalkingudøveren efterfølgende udsætter andre for stalking.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet iværksætter derfor følgende initiativ:

Dansk Stalking Centers psykologbehandlingsskapacitet udvides

Dansk Stalking Centers behandlingsskapacitet udvides fra 25 til 120 behandlingsforløb om året i 2021-2023, svarende til en tilførsel af 2,5 psykologsårsværk i Dansk Stalking Center. Formålet er at stoppe udøverens aktive stalking, forebygge stalkingen og at hjælpe ofre. Initiativet kan bidrage til at kvalificere visitationsprocedurer mv. i forbindelse med henvisning til behandling i Dansk Stalking Center. Med en ny bestemmelse i straffeloven om stalking vil politiet desuden kunne henvise personer til behandling i forbindelse med, at de pågældende sigtes eller tiltales for overtrædelse af den nye bestemmelse.

6. Målrettet kompetenceudvikling i politikredsene

Det Rådgivende Forum for Stalking har peget på, at politiets viden og kompetencer om stalking er afgørende for at kunne stoppe stalking og forebygge negative konsekvenser for stalkingofre og deres familier. Ofrene skal føle sig trygge i anmeldelsessituationen og modtage relevant og kompetent rådgivning fra politiet.

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet ønsker derfor at styrke politiets viden om stalking, så betjente klædes bedre på til at håndtere stalking-sager. Politiet skal have blik for ofrenes traumereaktioner og støttebehov og vide, hvordan der sættes ind over for gerningsmændene. Derfor sættes to initiativer i værk, som tilsammen skal bidrage til, at kvaliteten i behandlingen af stalkingsager i politikredsene får et løft, og at ofrene oplever, at de får den hjælp, de har brug for fra politiet:

Styrket efter- og videreuddannelse i politiet

Politiets efter- og videreuddannelse styrkes med et nyt uddannelsesstilbud målrettet håndteringen af sager om stalking samt sager om vold i nære relationer, voldtægt samt æresrelaterede forbrydelser og konflikter. Med den nye efter- og videreuddannelse får flere medarbejdere i politikredsene mulighed for at tilegne sig aktuel viden og kompetencer om bl.a. stalkingsagernes kompleksitet, ofrenes traumereaktioner og stalkingudøveres motiver og adfærd. Gennem den nye efter- og videreuddannelse vil politiet få flere specialiserede efterforskere og forebyggelsesmedarbejdere, ligesom fagligheden løftes. Initiativet er en del af den nye flerårsaftale for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

Specialiserede teams og nøglepersoner i politikredsene

Der oprettes i alle politikredse et tværfagligt, specialiseret team bestående af medarbejdere fra eksempelvis beredskabet, efterforskningen, forebyggelsen, efterretnings- og analyseenheden samt anklagemyndigheden. Alle specialiserede teams vil blive tilført ressourcer til dedikerede og specialuddannede nøglepersoner. De nye teams og nøglepersoner skal løfte kvaliteten i politikredsenes behandling af sager om stalking, vold i nære relationer, voldtægt og æresrelaterede forbrydelser og styrke de forurettedes tillid til, at deres sag bliver taget alvorligt. Initiativet er en del af den nye flerårsaftale for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

7. Særskilt kriminalisering af identitetstyveri i straffeloven

Alt for mange oplever, at deres identitet på nettet bliver misbrugt. Identitetstyveri kan have en tæt tilknytning til stalking. Dette ses bl.a. i tilfælde, hvor en person udøver stalking ved at oprette falske profiler på internettet, herunder på sociale medier, ved brug af andres identitet for at opnå kontakt til en bestemt person.

Derfor foreslår regeringen sammen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Alternativet, at der indføres et forbud mod identitetstyveri, selvom der ikke i forlængelse heraf begås en ulovlig handling efter straffeloven:

Ny særskilt bestemmelse om identitetstyveri i straffeloven

Identitetstyveri er ikke særskilt kriminaliseret i dansk ret. Der findes dog en række bestemmelser i straffeloven, der kriminaliserer misbrug af identiteter, når det sker med henblik på at begå anden kriminalitet. Det drejer sig f.eks. om straffelovens § 279 om bedrageri, når misbruget sker med henblik på at opnå en uberettiget økonomisk vinding, eller straffelovens § 263, hvis der er tale om hacking eller brud på brevhemmeligheden.

Straffeloven dækker imidlertid ikke alle tilfælde af misbrug af identiteter. Eksempelvis vil det ikke i sig selv være strafbart efter straffeloven at give sig ud for at være en anden, herunder f.eks. ved uberettiget at oprette en profil på sociale medier, der fremstår som en anden persons.

8. Overblik over initiativer

Tema	Initiativer
<i>Særskilt kriminalisering af stalking i straffeloven</i>	<i>Ny særskilt bestemmelse om stalking i straffeloven</i>
<i>Konsekvent indsats mod stalking</i>	<i>Styrket behandling af tilholdssager i politikredsene</i>
	<i>Adgang til digital forkyndelse for politiet og anklagemyndigheden</i>
	<i>Ny fire-ugers klagefrist i tilholdsloven</i>
	<i>Ny IT-løsning til systematisk fremsøgning af sager om stalking i politikredsene</i>
<i>Øget tryghed for ofre for stalking</i>	<i>Ret til bistandsadvokat og mulighed for videoafhøring af stalkingofre i straffesagsbehandlingen</i>
	<i>Mulighed for varetægtsfængsling i stalkingtilfælde</i>
	<i>Underretning af stalkingofferet ved gerningsmandens løsladelse og udgang</i>
	<i>Underretning af kriminalforsorgen om overtrædelser af tilhold</i>
	<i>Forsøgsprojekt om bedre koordination af hjælp til stalkingofre og -udøvere</i>
<i>Styrket behandlingstilbud til stalking-udøvere</i>	<i>Dansk Stalking Centers psykologbehandlingskapacitet udvides</i>
<i>Målrettet kompetenceudvikling i politikredsene</i>	<i>Styrket efter- og videreuddannelse i politiet</i>
	<i>Specialiserede teams og nøglepersoner i politikredsene</i>
<i>Særskilt kriminalisering af identitetstyveri i straffeloven</i>	<i>Ny særskilt bestemmelse om identitetstyveri i straffeloven</i>

Dato

23.08.2021

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

ISBN

978-88-98564-35-7

Foto

Rigspolitiet